

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО РЕПОЗИТАРІЙ (електронний архів)

ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

1. Загальні положення

1.1. Положення про Репозитарій ОНЕУ (далі – РЕПОЗИТАРІЙ) визначає основні поняття, завдання, принципи його наповнення та функціонування і регламентує основні засади управління електронним репозитарієм університету.

1.2. Репозитарій ОНЕУ — це електронний архів, що накопичує, систематизує, зберігає та забезпечує довготривалий відкритий доступ до творів шляхом їх архівування та самоархівування, є частиною загальної електронної колекції бібліотеки університету. Назва **e-ONEUIR** є скороченням повної назви Інституційного репозитарію Одеського національного економічного університету. Адреса репозитарію в Інтернеті: <http://dspace.one.u.edu.ua/jspui/>.

1.3. Основні терміни:

▪ **Автор** - фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», іншого закону чи договору.

▪ **Твори** - створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: літературно письмові твори - книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; аудіовізуальні твори; твори образотворчого мистецтва; фотографічні твори; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп'ютер (ст. 433 Цив. кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

▪ **Репозитарій (електронний архів)** - це місце, де зберігаються і підтримуються різні дані. Інституційний (науковий) репозитарій відкритого доступу - мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів у цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.

▪ **Відкритий доступ (ВД)** - розміщення у мережі Інтернет матеріалів, доступ до яких дозволений правовласниками. Технічне здійснення доступу всім охочим надається у будь-який час і без обмежень.

▪ **Договір приєднання** - договір, умови якого встановлені Університетом, і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст.634 Цивільного кодексу України).

▪ **Інтелектуальні права** на твір включають виняткове право і особисті немайнові права.

▪ **Особисті немайнові права** автора включають право авторства, право на ім'я, право на недоторканність твору, право на обнародування твору.

▪ **Виняткове (виключне) право** - це майнове право. Виняткове право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам). Правовласник може на свій розсуд вирішувати або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.

▪ **Архівна колекція** – це сукупність окремих архівних документів різного походження, що мають наукову, історико-культурну цінність і об'єднані за однією або кількома ознаками (тематичною, авторською, хронологічною, номінальною тощо).

▪ **Депозитор** – Особа, яка здійснює архівування матеріалів в репозитарій.

▪ **Колекція** – систематизоване зібрання творів, що мають науковий, художній, історичний інтерес.

▪ **Наукове видання** – видання, що містить результати теоретичних та (чи) експериментальних досліджень, а також науково підготовлені до публікації пам'ятники культури і історичні документи.

▪ **Препринт** (*pre-print*) — підготовлений до публікації матеріал.

▪ **Постпринт** (*post-print*) — документ, що пройшов редакторську правку, процедуру реферування і офіційно опублікований.

1.4. Функціонування Репозитарію здійснюється відповідно до чинної міжнародної, загальнодержавної законодавчої та внутрішньоуніверситетської нормативної бази та цього Положення. До Положення у мотивованих випадках за наказом ректора або за рішенням Вченої ради можуть вноситися відповідні зміни.

2. Призначення, мета та завдання, функції репозитарію.

2.1. Основне **призначення e-ONEUIR** - накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів університетської спільноти, надання відкритого доступу до них засобами Інтернет-технологій, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства.

2.2. Мета та завдання e-ONEUIR:

▪ Забезпечити місце і спосіб централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів творів.

▪ Сприяти зростанню популярності університету шляхом представлення його наукової продукції у глобальній мережі. Збільшити цитованість наукових публікацій працівників Одеського національного економічного університету шляхом забезпечення вільного доступу до них за допомогою Інтернету.

▪ Створити надійну і доступну систему обліку публікацій наукових робіт факультетів і окремих працівників.

2.3. Репозитарій e-ONEUIR, орієнтований на науковців, викладачів, аспірантів та студентів, виконує наступні функції:

- навчальну, що спрямована на сприяння навчальному процесу;
- наукову, що спрямована на сприяння науково-дослідницькому процесу;
- довідково-інформаційну, що спрямована на задоволення інформаційних запитів з різних галузей знань;
- поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань та їх збереження.

3. Управління Репозитарієм

3.1. Загальне управління e-ONEUIR здійснює Координаційна рада з роботи над університетським репозитарієм, до якої входять проректор з наукової роботи (голова), начальник науково-дослідної частини, начальник ЦІТ, директор бібліотеки, заступник директора, завідувач ІБВ, завідувач кафедри іноземних мов, завідувач робочої групи бібліотеки тощо.

3.2. Бібліотека університету виступає координатором і основним виконавцем процесу створення Репозитарію.

3.3. Технічну та програмну підтримку, працездатність програмних засобів забезпечує Центр інформаційних технологій (ЦІТ).

3.4. За збереження електронних документів репозитарію відповідає відділ автоматизації бібліотечних процесів.

3.5. Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення документів із репозитарію, коло осіб, які можуть розміщувати свої документи, перелік документів і порядок їх розміщення вирішує Координаційна Рада.

3.6. За потребою до роботи з репозитарієм долучаються працівники будь-якого відділу бібліотеки, ЦІТ, заступники деканів, завідувачі кафедр тощо.

4. Склад репозитарію

4.1. Репозитарій e-ONEUIR є універсальним за змістом науковим зібранням.

Структура Репозитарію складається із спільнот (фондів) кафедр та науково-дослідницьких університетських установ у кореновому каталозі. Кожна спільнота може мати колекції: «Alma Mater» - зібрання з історії університету (сучасні твори, електронні копії рідкісних видань з фондів бібліотеки, що стосуються історії університету, копії рукописів видатних учених університету та інше), «Бібліотека», «КЕФ», «ФМЕ», «ФЕУП», «ФЕФ», «ОЕУ». Якщо необхідно - за рішенням Координаційної ради можуть створюватись інші спільноти та колекції.

4.2. Тематичний склад визначається кафедрами відповідно до наукового та навчального процесів університету. До Репозитарію можуть бути залучені:

- в обов'язковому порядку розміщуються у Репозитарії твори, які рекомендовані до видання Вченою радою університету та / або видані при повному або частковому фінансуванні ОНЕУ у видавництві «Анлант» або в інших видавництвах.
- статті, монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали конференцій (препринти або постпринти);
- наукові публікації працівників Одеського національного економічного університету, здійснені в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в репозитарії з боку видавництв;
- автореферати дисертацій, що захищені працівниками Одеського національного економічного університету;
- інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення за бажанням їх автора.

4.3. За видами електронних ресурсів Репозитарій не має обмеження. Це можуть бути будь-які електронні текстові дані, електронні числові дані, електронні картографічні дані, електронні зображення (відео, презентації), електронні звукові дані, електронні інтерактивні мультимедіа.

4.4. Хронологічні рамки для Репозитарію не встановлюються.

4.5. За рівнем доступності документи в Репозитарії можуть бути у відкритому доступі або за бажанням автора у локальній мережі університету.

5. Принципи створення і функціонування репозитарія e-ONEUIR

5.1. Репозитарій e-ONEUIR є веб-орієнтована, кумулятивна та постійна база даних (цифрових копій документів), що визначені однією організацією - Університетом.

5.2. Репозитарій створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол

обміну метаданими OAI-PMH (Open Archives Initiative – Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати електронний репозитарій у міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та інші.

5.3. Репозитарій поповнюється документами шляхом самоархівування твору автором або шляхом передачі документу до бібліотеки. Для отримання можливості самоархівування автори повинні зареєструватись та отримати відповідні права для роботи. Адміністратор Репозитарію реєструє авторів, надаючи їм права депозитора.

5.4. Депозитором може бути як автор, так і уповноважений працівник бібліотеки. За бажанням автора та при можливостях бібліотеки його роботу може розміщувати у репозитарії депозитор-бібліотекар. При цьому автор подає до бібліотеки електронну версію роботи в будь-якому форматі, що читається машиною, бібліографічний опис матеріалу та набір ключових слів трьома мовами: українською, російською та англійською.

5.5. Підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Однак, рекомендуються для використання певні формати у кожному з видів:

Формати, що рекомендуються для застосування, при розміщенні матеріалів

Матеріал	Назва формату	Розширення
Текст	Adobe PDF, Microsoft Word	pdf (доступний для копіювання), doc
Презентація	Microsoft Powerpoint	ppt
Таблиці	Microsoft Excel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Аудіо	WAV, MP3	wav, mp3
Відео	MPEG	mpeg, mpg, mpe

5.6. Роботи аспірантів і студентів можуть бути розміщені за наявності рекомендації наукового керівника або науковим керівником самостійно, який реєструється у Репозитарії і підтверджує свою рекомендацію, або бібліотекарем-депозитором за поданням наукового керівника.

5.7. На прохання автора електронна публікація вилучається з відкритого доступу.

5.8. Якщо кафедра, наукова рада факультету визнають низький рівень роботи, що представлена автором в репозитарії, Координаційна рада дає доручення адміністратору репозитарія вилучити цей документ.

5.9. Публікації, що передаються у репозитарій, забезпечуються заголовками, прізвищами авторів, анотацією мовою оригіналу та ключовими словами українською, російською та англійською мовами.

6. Авторський договір

6.1. Права та обов'язки сторін

6.1.1. Відкритий доступ до Репозитарію не відмінює авторського права. Особисті немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виключне право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про подання своєї публікації в Інтернет і підтверджуючи це у Авторському договорі в електронному вигляді.

6.1.2. Твір не може бути розміщений у Репозитарії, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

6.1.3. Твір може бути включений до електронного ресурсу лише після отримання підписаного Авторського договору.

6.1.4. Підписуючи Авторський договір автор передає Університету на безоплатній основі невиключні права на використання твору:

- на внесення твору у базу даних Репозитарію e-ONEUIR;
- на відтворення твору чи його частин у електронній формі, не змінюючи її змісту;
- на виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання;
- на використання твору без одержання прибутку та на виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження;
- на надання електронних копій твору для відкритого доступу в мережі Інтернет.
- на конвертування електронної версії наукових статей у формат, що використовується в репозиторії.

6.1.5. У Авторському договорі автор підтверджує, що розміщуючи роботу в Репозитарії він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв).

6.1.6. Авторським договором автор підтверджує, що на момент розміщення твору в Репозитарії лише йому належать виняткові майнові права на твір, що вони ні повністю, ні частково нікому не передані (не відчужені), що майнові права на твір ні повністю, ні в частині не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

6.1.7. Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Університету всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

6.1.8. У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови цього договору розміщуючи такий твір в Репозитарії.

6.1.9. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

6.1.10. Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент розміщення твору в Репозитарії відкритого доступу, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора. Тоді він за допомогою адміністратора вилучає роботу з відкритого архіву.

6.1.11. Видавцям енциклопедій, енциклопедичних словників, періодичних збірників, збірників наукових праць, газет, журналів та інших періодичних видань належать виключні права на використання таких видань у цілому. Видавець має право за будь-якого використання таких видань зазначати в них своє ім'я або вимагати такого зазначення.

6.1.12. Автори творів, включених до таких видань, зберігають виключні права на використання своїх творів незалежно від видання в цілому, якщо інше не передбачено авторським договором.

